

Handreiking voor werkhoudingsaspecten per niveau voortgezet onderwijs

	PrO	Basis	Kader	Mavo/GTL	Havo	Vwo	
Leervermogen	<i>Bereidheid</i>	Is bereid om te leren in de praktijk. Is leerkracht afhankelijk	Gaat aan het werk als docent opdracht geeft, vooral praktische opdrachten.	Gaat aan het werk als docent daar opdracht voor geeft, meer praktisch, dan theoretisch.	Is bereid om theoretisch te leren. Heeft het belang van goed je best doen door.	Toont theoretische interesse in de leerstof. Is nieuwsgierig. Heeft het belang van goed je best doen door.	Is uit zichzelf nieuwsgierig naar de theorie.
	<i>Concentratie</i>	Kan onder toezicht enkelvoudige korte opdrachten geconcentreerd uitvoeren, vrij korte spanningsboog.	Vrij korte spanningsboog. Onderbreekt het werk regelmatig, is snel afgeleid door eigen gedachten of omgeving.	Korte spanningsboog, onderbreekt het werk regelmatig. Kan maximaal 10 minuten luisteren/geconcentreerd werken.	Gemiddelde spanningsboog. Kan zelfstandig 15 – 30 minuten luisteren/geconcentreerd werken. Langere en complexere opdrachten	Pikt de lesstof vlot op na instructie. Kan complexe opdrachten aan. Kan tenminste 20 minuten intensief luisteren/geconcentreerd werken.	Kan ook zonder begeleiding geconcentreerd werken. Is in staat 40 minuten intensief instructie te volgen.
	<i>Tempo</i>	Past het tempo aan aan het niveau van zijn /haar leervermogen en interesse.	Werkt door aan korte, concrete taken met een geregelde steun.	Heeft tijd nodig om nauwkeurig te kunnen werken. Redelijk tempo.	Kan in gemiddeld tempo nauwkeurig werken.	Kan in stevig tempo nauwkeurig werken.	Kan nauwkeurig werken in een vlot tempo.
Leerstijl voorkeur	<i>Samenwerken</i>	Samenwerking onder voorwaarde van strakke begeleiding.	Samenwerking onder voorwaarde van strakke begeleiding.	Samenwerking onder voorwaarde van begeleiding.	Samenwerking onder voorwaarde van begeleiding.	Heeft sturing nodig om te komen tot samenwerking.	Heeft coaching nodig bij samenwerkingsopdrachten.
	<i>Taakgerichtheid</i>	Relatie met docent is van cruciaal belang voor leren, afhankelijk van de extrinsieke motivatie van docent.	Koppelt leren sterk aan de persoon van de leraar. Heeft veel bevestiging nodig om door te gaan.	Heeft succeservaringen nodig om tot verhoogde motivatie te komen.	Is taakgericht, waarbij het afhebben van het werk belangrijker is dan de opgedane kennis.	Is taakgericht en leerstofgericht.	Is sterk taakgericht en leerstofgericht.
	<i>Zelfstandigheid</i>	Is in staat enkelvoudige opdrachten onder toezicht uit te voeren.	Is afhankelijk van controle en directe beloning door docent. Snel klaar met huiswerk, vaak niet compleet.	Heeft gestructureerde begeleiding nodig om tot werken te komen, met positieve feedback.	In het opstarten docent afhankelijk, na opstart redelijk zelfstandig werken. Soms moeite met doorzettingsvermogen.	In het opstarten docentafhankelijk. Kan na opstart zelfstandig werken aan duidelijke gestructureerde taak.	Is in staat zijn eigen leerproces te plannen en uit te voeren. Werkt erg zelfstandig.
	<i>Transfervermogen</i>	Geleerde onder begeleiding uitvoeren in zelfde situatie. Veel herhaling en structuur nodig.	Werkt aan opdrachten, zonder verband te leggen met de eigen leefwereld.	Heeft moeite om het geleerde in verschillende situatie toe te passen. Veel herhaling nodig.	Kan het geleerde ook toepassen in vergelijkbare situaties, bijvoorbeeld in andere vakgebieden.	Kan het geleerde ook toepassen in vergelijkbare situaties, bijvoorbeeld in andere vakgebieden.	Zoekt zelfstandig naar mogelijkheden van transfer. Hoog transfervermogen.
Leerproces	<i>Motivatie</i>	Leert vooral door te kijken en te doen. Is gemotiveerd op praktisch gebied.	Ziet nut van leren onvoldoende in en probeert het te ontlopen.	Is afhankelijk van de extrinsieke motivatie van de docent.	Heeft extrinsieke motivatie van docent nodig om intrinsieke motivatie aan te vullen.	Heeft minder extrinsieke motivatie van docent nodig om intrinsieke motivatie aan te vullen.	Is intrinsiek gemotiveerd.
	<i>Planning</i>	Kan moeilijk uit zichzelf planmatig leren. Aansturing nodig. Weinig besef van tijd. Geen meervoudige opdrachten.	Kan moeilijk uit zichzelf plannen en heeft geen overzicht van taken.	Kan een dag vooruit plannen onder begeleiding. Besef van tijd moeilijk.	Kan onder begeleiding huiswerk en leren van toetsen plannen op korte termijn (max 2-3 dagen).	Kan onder begeleiding huiswerk en leren van toetsen plannen op korte termijn (1-2 weken).	Kan plannen voor een periode van zes weken onder begeleiding van docent. Soms lastig, als ze het niet gewend zijn.
	<i>Evaluatie</i>	Is bereid om samen met de docent de uitgevoerde opdracht te evalueren.	Vindt reflecteren op eigen prestaties moeilijk.	Kan samen met docent aangeven wat de sterke en zwakke punten zijn in het proces en het product en hier conclusies aan verbinden.	Kan m.b.v. tips zelf reflecteren op het proces en daarbij aangeven wat de sterke en zwakke punten zijn en hier conclusies aan verbinden.	Veel reflectievermogen. Kan leerproces en resultaat zelfstandig evalueren.	Kan zelfsturend leren en handelen.
Omgang	<i>Taalvaardigheid</i>	In staat enkelvoudige korte opdrachten te begrijpen.	Is in staat enkelvoudige, korte opdrachten te begrijpen.	Is in staat eenvoudige opdrachten te begrijpen.	Is in staat meervoudige opdrachten, ook schriftelijke, te begrijpen. Gemiddelde woordenschat.	Is taalvaardig en kan meervoudige opdrachten aan. Kan discussiëren, hoeft niet met alles eens te zijn. Bovengemiddelde woordenschat.	Actieve taalvaardigheid Goed onderbouwen, minder persoonlijk standpunt. Grote woordenschat.
	<i>Sociaal-emotioneel</i>	Een persoonlijke relatie met docent is belangrijk. Is snel beïnvloedbaar door leeftijdsgenoten. Behoeft aan gevoel van waardering	Kan een laag zelfbeeld hebben, is daarin bij te sturen. Gedrag en opvattingen van leeftijdsgenoten en idolen zijn heel bepalend. Heel sociaal, ook richting docent.	Kan een laag zelfbeeld hebben, is daarin bij te sturen. Koppelt leren aan de persoon van de leraar. Is gevoelig voor reacties van klasgenoten.	Werkt sterk voor de leraar. Komt op school om te leren en voor de sociale contacten.	Werkt minder sterk voor de docent, meer gericht op de leerstof. Komt op school om te leren. Kiest voor opvattingen van een peergroep.	Vindt contact/relatie met docent ondergeschikt. Is in geringe mate gevoelig voor groepswerking. Veel bezig met zichzelf, geen groepsdruk.